

- 2.Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля. / Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 360 с.
- 3.Петрушевська О. Проблеми раннього віку// Дитячий садок. - 2015. - №12. – С.25-35.
- 4.Піроженко Т.О. Психологічний супровід інноваційно – освітніх технологій в дитячому садку: Навчально – методичний посібник/ Піроженко Т.О. –Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 48 с.
- 5.Стельмахович М.Г. Народне дитинознавство: Навчально-посібник./ Стельмахович М.Г. - Івано – Франківськ : Плай, 2000. – 250 с.

УДК 001.891.3:331.54:37.091.12(043.2)

ПИНЗЕНИК О. М., ЗЕЛЕНЯК В. С.
Мукачівський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІОГРАФІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАЦІ

Актуальність реформування освітнього простору України, тенденції і перспективи її провадження та досягнення цілей вимагають уточнення і поглибленого вивчення стандартів професійної діяльності педагога для формування вимог до компетентності педагогічних кадрів, оцінки рівня їх кваліфікації і відповідності певній посаді

Проблема професіографії педагогічної праці має глибокі історичні і соціальні корені. Перші спроби професіографічного вивчення педагогічної діяльності належать до 20-х років (С.Гусєв, Ф.Корольов, Л.Раскін, Г.Прозоров, М.Соколов, Т.Чугуєв, Р.Кутєпов, Т.Маркарян, П.Парібок, М.Рубінштейн, С.Фрідман та ін.). Відмічають три основні напрями пошуків в галузі професіографії педагогічної праці: а) виведення професійно значущих якостей учителя з системи вимог, які поставило суспільство до радянської школи; б) визначення тих якостей учителя, які найбільш цінуються учнями; в) репрезентативне збирання емпіричних експертних оцінок професійних якостей учителя і виявлення серед них вирішальних, провідних [3].

Результати цих експериментальних досліджень не втрачають свого значення і сьогодні. Їх експериментальна робота була підпорядкована об'єктивним потребам підготовки вчителя, спроможного забезпечити розвиток учнів, і, як правило, вона не мала чітко вираженого політичного забарвлення. Актуальним є твердження педологів про те, що вчитель повинен мати такі професійні якості, які можуть сприяти реалізації на практиці принципів природовідповідності та індивідуалізації навчання, гуманного ставлення до дітей.

Про розвиток педагогічної науки в Україні, пропаганду і впровадження в практику роботи національної школи ідей педологів йдеться у ґрунтовній праці за редакцією О.Сухомлинської «Нариси історії українського шкільництва. 1905-1933» [2].

У процесі аналізу О.Сухомлинська робить висновок, що в цей період «встановлюється й організаційно оформлюється рефлексологічний напрям» [2].

Підґрунтям, на якому базувалася рефлексологія, були не тільки біологічні

науки, але й елементи психоаналізу, «що було притаманним саме цьому періодові й свідчило про відносну свободу наукової думки» [Там само, 127].

У свою чергу ця відносна свобода наукової думки, подальший розвиток педагогічної науки і школи в Україні, як слушно підкреслює автор, були результатом державної незалежності, функціонування на демократичних засадах нової національної системи освіти в 1917-1920 роках.

В Україні ідеї педологів щодо вільного виховання дитини відбилися в творчості Я.Чепіги, С.Русової. Ці ідеї педоцентризму втілювались ними у життя в період визвольної боротьби українського народу (1917-1920) за свою незалежність.

О.Сухомлинська звертає увагу на той факт, що у Харкові з 1925 по 1930 роки виходив єдиний у Радянському Союзі періодичний друкований орган з експериментальної педагогіки – «Український вісник експериментальної педагогіки та рефлексології», в якому друкували статті відомі українські педологи В.Протопопов, І.Соколянський, О.Залужний та ін. [Там само, 136].

З метою дослідження фізичного розвитку дитини використовувались антропологічні карти. Функції лабораторій науково-педологічної роботи виконували дослідно-педологічні станції (центральна була створена у Харкові в 1922 році), працівники яких зробили значний внесок в організацію науково-дослідної роботи в галузі дефектології.

Найбільший внесок у створення теорії і технології педагогічної майстерності належить А.Макаренку. Перш за все А.Макаренко вводить особливе поняття педагогічної майстерності, яке базується на визнанні за дитиною права бути індивідуальністю, особистістю, підкреслює необхідність спеціального навчання такій майстерності. У своїй промові на нараді у Науково-практичному інституті спецшкіл і дитячих будинків 20 жовтня 1938 р. він наголошував: «Майстерність вихователя не є якимось особливим мистецтвом, що вимагає таланту, але це спеціальність, якої треба навчитись, як треба навчати лікаря його майстерності, як належить навчати музиканта...

Що таке майстерність? Можна і треба розвивати зір, просто фізичний зір. Треба вміти читати на людському обличчі, на обличчі дитини, і це читання може бути навіть описане в спеціальному курсі. Нічого мудрого, нічого містичного немає в тому, щоб по обличчю дізнаватись про деякі ознаки душевних рухів.

Педагогічна майстерність полягає і в постановці голосу вихователя, і в умінні керувати своїм обличчям» [1].

Зіставляючи і узагальнюючи різні судження А.С.Макаренка щодо проблеми педагогічної майстерності, можна сказати, що шляхи розв'язання цієї проблеми головним чином він шукав у актуалізації питань педагогічної техніки, зокрема, техніки мовлення, техніки управління почуттями, техніки спілкування тощо, а оволодіння різними видами педагогічної техніки ставив у залежність від творчої роботи педагога (майбутнього педагога) над собою.

Аналіз вже наведених висловів А.Макаренка приводить ще до одного висновку, важливого для дослідників проблеми професіографії педагогічної праці: фундамент кваліфікаційної характеристики спеціаліста-педагога –

професійні вміння.

Як творчий і допитливий педагог, А.Макаренко волів усвідомити взаємозв'язок загальної і театральної педагогік. Встановивши його, згодом він узгоджував вимоги до підготовки педагогів із вимогами до підготовки творчо працюючих акторів.

Література

1. Вітвицька С.С. Компетентнісний та професіографічний підходи до побудови професіограми магістра освіти / С.С.Вітвицька // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка : наук. журн. / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, М-во освіти і науки, молоді та спорту України. - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – Вип. 57. - С. 52-58.

2. Нариси з історії українського шкільництва : (1905-1933) : навч. посіб. / за ред. О.В. Сухомлинської. - К. : Заповіт, 1996. - 302 с

3. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / С.Сисоєва, А.Алексюк, П.Воловик, О.Кульчицька, Л.Сігаєва, Я.Цехмістер та ін.; За ред. С.Сисоєвої. – К. : Віпол, 2001. – 502 с.

4. Професійний саморозвиток педагогічного працівника дошкільного навчального закладу у схемах і таблицях / для педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. – Черкаси : видавництво ЧОППОПІ, 2012. – 25 с

УДК 17.022.1:502/504:37.01-053.4-047.37(043.2)

ПИНЗЕНИК О. М., КРЕСЯК М. В.
Мукачівський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Взаємозв'язок людини та навколишнього середовища у наш час розглядається не лише як природничо-історична та біологічна, але й філософська, політична, соціальна і педагогічна проблема. Для її розв'язання необхідна координація дій усіх суміжних ланок освіти і виховання підростаючого покоління, в тому числі дошкільного закладу і сім'ї, дошкільного і загальноосвітнього закладів освіти.

Великого значення у дослідженні особливостей природоохоронного виховання дітей дошкільного віку надавали вчені В.Г. Грецова, Г.В. Земцова, М.Н. Кондратьєва, З.П. Плохій, Н.В. Лисенко, Г.С. Марочко, Н.М. Кот та інші. Так З.П. Плохій розглядає екологічне виховання дошкільників на матеріалі ознайомлення їх із тваринним світом, В.Г. Грецова трактує надбання знань про природу як фактор позитивного до неї ставлення, В.Н. Лисенко розроблені практичні рекомендації щодо екологічного виховання дошкільників, Н.М. Кот доведена необхідність спільної роботи дошкільного закладу і родини з екологічного виховання.

У результаті аналізу досліджень з екологічного виховання дітей дошкільного віку ми з'ясували, що в основному вони спрямовані на інтелектуальний розвиток дитини і меншою мірою торкаються її емоційно-моральної сфери, тоді як ефективність екологічного виховання завдячує тісному зв'язку інтелектуального та емоційного (О.М. Захлебний, І.Д. Зверев).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>